

En anden undtagelse er, hvis der er et »manglende reelt tilknytningsforhold mellem den kontraherende stat og en statsborger med bopæl i udlandet«. En lignende bestemmelse findes i indfødsretslovens § 8 om automatisk fortabelse af dansk indfødsret på grund af manglende tilknytning til Danmark. Der kan nærmere om denne bestemmelse henvises til det anførte ovenfor under pkt. 2.2.2.

Konventionen giver endvidere bl.a. mulighed for at fastsætte regler om fratagelse af statsborgerskab på grund af »handlemåde, som er til alvorlig skade for den kontraherende stats vitale interesser«. Denne mulighed er endnu ikke udnyttet i dansk ret.

Den forklarende rapport til konventionen indeholder alene begrænsede bidrag til den nærmere forståelse af bestemmelsen. Det er således alene anført, at bestemmelsen omfatter forræderi og andre handlinger rettet mod statens vitale interesser (f.eks. arbejde for en udenlandsk efterretningstjeneste), mens almindelig kriminalitet ikke er omfattet, hvor alvorlig denne end måtte være.

Efter konventionen må fratagelse på grund af handlemåde til skade for en stats vitale interesser ikke medføre, at den pågældende derved bliver statsløs, og fratagelsen må ikke medføre, at også den pågældendes børn derved mister statsborgerskabet.

Konventionen indeholder i artikel 5 et forbud mod diskrimination. Regler om statsborgerskab må således ikke forskelsbehandle på grund af køn, religion, race, hudfarve, national eller etnisk oprindelse.

Endvidere skal enhver kontraherende stat følge princippet om ikke at forskelsbehandle sine statsborgere, uanset om de har erhvervet indfødsret ved fødslen eller efterfølgende. Det fremgår af den forklarende rapport til konventionen, at denne bestemmelse er en hensigtserklæring og ikke en regel, som skal følges i alle sager.

Det anføres videre, at bestemmelsen sigter på at modvirke regler om forskelsbehandling i sager om statsborgerskab. Muligheden for at frakende statsborgerskab erhvervet ved svig er dog en undtagelse herfra.

3.2.2. FN-konventionen af 30. august 1961 om begrænsning af statsløshed

FN-konventionen om begrænsning af statsløshed, som Danmark ratificerede den 6. juni 1997, indeholder et forbud mod at fratage nogen person statsborgerretten, hvis sådan fratagelse ville gøre den pågældende statsløs.

Dog kan de kontraherende stater ved erklæring bibeholde lovgivning om at fratage statsborgerret og

dermed gøre en person statsløs i tilfælde af en for statens livsvigtige interesser særdeles skadelig adfærd.

Denne undtagelse kan ikke længere finde anvendelse, jf. udtrykket »bibeholde«, og ny lovgivning om fratagelse af statsborgerskab må derfor ikke medføre, at nogen bliver statsløs.

3.2.3. Den Europæiske Menneskerettighedskonvention

Den Europæiske Menneskerettighedskonvention er inkorporeret i dansk ret i 1992, jf. nu lovbekendtgørelse nr. 750 af 19. oktober 1998.

Ret til statsborgerskab er ikke som sådan omfattet af konventionen, men der kan være grund til at antage, at konventionens artikel 7 om straf med tilbagevirkende kraft alligevel finder anvendelse, når der er tale om at frakende statsborgerskab på grundlag af dom for strafbart forhold.

Det fremgår af konventionens artikel 7, at ingen kan kendes skyldig i strafbart forhold på grund af en handling eller undladelse, der ikke udgjorde en forbrydelse efter national eller international ret på det tidspunkt, da den blev begået. Der kan heller ikke pålægges strengere straf end den, der var anvendelig på det tidspunkt, da lovovertrædelsen blev begået.

Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol har i flere sager behandlet spørgsmålet om, hvornår noget må anses for at være en »straf« i konventionens forstand. Det følger af Domstolens praksis, at begrebet straf er et selvstændigt konventionsbegreb. Ved vurderingen af, om der er tale om en straf i konventionens forstand, lægger Domstolen vægt på 1) bestemmelsens klassificering i det nationale retssystem (henregnes bestemmelsen til strafferetten eller andre dele af det nationale retssystem), 2) overtrædelsens karakter og 3) karakteren og intensiteten af den sanktion, der kan blive tale om at ikende. Der er tale om alternative kriterier, der hver for sig kan begrunde, at en sag anses for en straffesag. Selv om en retsfølge ikke betegnes som en egentlig straf efter dansk ret, kan den således alligevel være en straf i artikel 7's forstand.

Den foreslåede bestemmelse om frakendelse af dansk indfødsret er ikke betegnet som en straf efter dansk ret og foreslås herunder heller ikke indsat i straffeloven. Dette peger i retning af, at der ikke er tale om en straf i konventionens forstand.

Imidlertid taler andre forhold med afgørende vægt for, at frakendelse af dansk indfødsret efter den foreslåede bestemmelse må anses for en straf i konventionens forstand. Frakendelse af dansk indfødsret kan ske ved dom i forbindelse med dom for strafbart forhold. Endvidere taler det forhold, at frakendelse af en